

Een paar van de vaste punten (afval, glastuinbouw, busjes, scholing) doet hij uit zijn hoofd.

Voorzitter,

Belastingheffing heeft zeer grote invloed op de ordening van de maatschappij op onze samenleving. Als een belasting onrechtvaardig is of zo voelt, werkt het ontwrichtend. En als belastingen te vermijden of te beperken zijn, dan werkt het sturend. Dat effect is de politiek niet onbekend en van dit fiscale instrumentalisme wordt gretig gebruik gemaakt. In de arbeidskorting, in de fiscale bijtelling, in de energiebelasting en op heel veel andere plekken wordt geprobeerd om het gedrag van belastingplichtigen te sturen. Hoewel dat heel effectief kan zijn, heeft het ook grote nadelen. De rechtvaardigheid komt onder druk te staan als niet alle belastingplichtigen het handelingsperspectief hebben om mee te gaan met het gewenste gedrag, zoals een elektrische auto, minder gasverbruik of twee werkende partners.

In dit Belastingplan is een historische stap gezet om de zelfstandigenaftrek af te bouwen. Niet omdat er geen redenen zijn om beginnend ondernemerschap te bevorderen. Maar omdat ondernemerschap in de loop van de tijd veranderd is en het grote fiscale voordeel ertoe leidt dat een dienstverband voor werkgever en werknemer minder aantrekkelijk geworden is. Terwijl een dienstverband en de zekerheid die dat met zich meebrengt voor een samenleving grote voordelen heeft. Om ervoor te zorgen dat ondernemers er alleen relatief, maar niet in euro's op achteruit gaan, wordt de arbeidskorting sterk verhoogd. Dit zet echter niet alleen zelfstandigen op achterstand, maar ook alleenverdieners en mensen die maar gedeeltelijk kunnen werken.

Een alleenverdiener met een inkomen net boven modaal, die in zijn eentje een heel gezin onderhoudt, ontvangt maar één lage arbeidskorting in plaats van twee hoge arbeidskortingen bij een gezin met twee werkende ouders.

Iemand in de Wajong die zijn uiterste best doet om zoveel als hij kan te werken, krijgt maar een paar honderd euro arbeidskorting. Terwijl iemand die tussen minimumloon en modaal verdient, ruim meer dan drieduizend euro arbeidskorting krijgt. Het is niet altijd zo dat als je meer verdient, dat je dan ook meer van je talenten hebt ingezet voor de samenleving. De fiscale stimulans voor de grote groep werkenden gaat ten koste van de rechtvaardigheid voor kleinere groepen, zoals uitkeringsgerechtigden en kostwinners.

Als je gedrag wilt stimuleren en je stopt dat in een model, dan komt eruit dat hoe groter en specifiekere de prikkel is, hoe meer belastingplichtigen het andere gedrag gaan vertonen. En als de prikkel precies getuned wordt op het inkomen waar volgens het model het meest effect te verwachten is, dan loont het op een gegeven moment bijna niet meer om meer te gaan verdienen. Dat ga je bij andere beleidsterreinen terugzien. Als een leraar nauwelijks iets overhoudt van extra inkomen, kun je dus net zo goed minder gaan werken voor hetzelfde geld en wordt het lerarentekort nog groter. De fiscaliteit kan dus bijdragen aan de oplossing. Voor alle werkenden is dan het ook positief dat dit Belastingplan de lasten op arbeid verlaagt en de facto de lasten op kapitaal verhoogt. Dit is een verstandige lijn. De afgelopen twintig jaar zijn de lasten op kapitaal fors gedaald en de lasten op arbeid zijn de afgelopen jaren voor de middenklasse vooral gestegen. Daarin komt met dit Belastingplan een kentering.

Maar er gaat nog meer mis gaat bij te veel modelmatig instrumentalisme. Rechtszekerheid past niet in een model. In een model weet elke belastingplichtige immers precies hoe hij de hoogste subsidie moet krijgen en wat de fiscale gevolgen zijn van bijvoorbeeld meer werken. Dan valt het des te meer tegen dat de eerste van de overheid die je feliciteert met je extra inkomen BelastingdienstToeslagen is met een beschikking en een acceptgiro.

Een grote vereenvoudiging van het stelsel gaat heel veel positieve effecten hebben die niet uit een model komen: meer duidelijkheid en kenbaarheid voor belastingplichtigen, minder stress en onverwachte problemen voor belastingplichtigen en een betere uitvoerbaarheid voor de Belastingdienst.

Tot die tijd dat een grote vereenvoudiging van het stelsel mogelijk is, moeten niet de uitkomsten van modellen op één staan, maar de burger. In maart nam de Kamer mijn motie aan om onderzoek te doen naar de verhouding tussen de Belastingdienst en de burger. Dat onderzoek zou in het najaar starten. Mag ik daarvoor een paar voorstellen doen? De staatssecretaris en de hoge ambtenaren van de BelastingdienstToeslagen zijn zich rot geschrokken toen zij eindelijk met de ouders spraken die jarenlang fraudeonderzoek en juridische tegenwerking van de Belastingdienst hadden meegemaakt, en waarschijnlijk ten onrechte. Dit soort zaken grijpen diep in in het leven van mensen. Ouders moesten minder gaan werken of raakten hun baan helemaal kwijt. Auto's werden in beslag genomen op lonen werd beslag gelegd met alle financiële gevolgen van dien. Maar de psychische gevolgen zijn ook groot. Ouders gingen aan zichzelf twifelen, aan de gastouder, aan het gastouderbureau, maar uiteindelijk vooral aan de overheid.

Die relatie tussen de burger en de Belastingdienst is bij sommige groepen in de Nederlandse samenleving meer kapot dan menigeen denkt. Mensen in de problemen krijgen via de Belastingtelefoon geen contact, in beslagname volgt omdat ze maar 48 uur hebben om te betalen, lees ik in een nogal onleesbare brief. Fictie? Nee, hoor ik spreek mensen in de problemen en mensen bij de Belastingtelefoon. Die laatsten vinden dit overigens heel erg. Maar melden durven ze niet wegens tijdelijke contracten en hoge werkdruk.

Daarom vraag ik de staatssecretaris of de onderzoekers in gesprek willen gaan met de ambtelijke top, medewerkers en met mensen die jarenlang in de knel zijn gekomen bij de Belastingdienst door terugvorderingen, beslagen en juridische procedures. Verder spreek ik mijn hoop uit dat het onderzoek geleid wordt door een onafhankelijk persoon van statuur, zoals een oud ombudsman of een voormalig rechter bij de Hoge Raad.

Kinderopvangtoeslag:

Gisteren kondigde de commissie-Donner aan de zij donderdag eindelijk met een rapport komt. Dat zullen wij hier apart en uitgebreid behandelen. Want jarenlang fouten maken, illegaal handelen en dat toedekken is zeer ernstig.

Allereerst wil ik daarom weten hoe de Belastingdienst de ouders in Rotterdam te woord heeft gestaan die hun dossier willen zien? Een elementair recht voorzitter! Jarenlang is er beslag gelegd op alles en zij wilden alleen maar weten waarom. Deelt de staatssecretaris de mening dat het schandelijk is dat zij hiervoor moeten protesteren?

Laat ik duidelijk zijn: de Kamer heeft zojuist uitgesproken een feitenrelaas te willen hebben. U heeft maanden kunnen bestuderen wat er gebeurd is. Dus dit feitenrelaas zal compleet moeten zijn en ook moeten bevatten wie de besluiten genomen heeft en

wanneer topambtenaren, staatssecretarissen en ministers hiervan op de hoogte zijn gebracht. En wilt u hierbij ook aangeven wat de ministeriele raad fraudebestrijding wist?

Blauwe envelop:

Goed dat nu eindelijk vastgelegd wordt dat de blauwe envelop blijft bestaan. Mooi nieuws. Maar er blijven uitzonderingen mogelijk. Dat is in uitzonderingssituaties terecht. Maar als de regering zo'n uitzondering wil gebruiken, dan moet er wel toestemming gevraagd worden aan de Kamer. Vandaar dat wij daarop een amendement indienen. Overigens kan het ook heel positief zijn als er een uitzondering vervalt. Bijvoorbeeld voor belastingplichtigen die in het buitenland wonen en juist heel graag elektronisch aangifte willen kunnen doen. Wanneer gaat eindelijk worden geregeld dat zij een DigiD kunnen aanvragen en dus elektronisch aangifte kunnen doen?

Box 3:

Bij Box 3 heeft de staatssecretaris duidelijk aangegeven dat hij box 3 Europees rechtelijk houdbaar acht in 2020. Ik ben blij met dit duidelijke antwoord. Wel verwacht ik dat ook in 2020 massaal bezwaar zal worden aangetekend en daarom verzoek ik de staatssecretaris om aan te geven of hij na de uitspraak van de Hoge Raad in juni 2019 die zag op het stelsel tot 1 januari 2017, ook nieuw advies ingewonnen heeft over de houdbaarheid van het stelsel sinds 1 januari 2017. Zo nee, is hij bereid dat alsnog te doen?

Noodremprocedure:

Fiscale stimulering kent ook duidelijke grenzen aan de effectiviteit. Directeuren met een elektrische leaseauto kopen morgen net zo makkelijk een vervuilende auto als die dan goedkoper is. Er is geen enkel commitment van de belastingplichtige, geen interne motivatie. Het Europese bronbeleid daarentegen begint heel snel effectief te worden, want producenten moeten nu wel elektrische auto's verkopen omdat de grens in zicht komt. Alles wat je daarbovenop nog doet aan fiscale stimulans is water naar de zee dragen. Dat is ook de reden dat het zo mooi is dat er in het Klimaatakkoord een fiscale noodremprocedure is afgesproken. Als het aantal verkopen meer dan 15.000 hoger ligt dan het ingroeipad, dan stijgt de bijtelling sneller dan hoe het nu is afgesproken. Voor belastingplichtigen is het natuurlijk altijd vervelend als een fiscaal voordeel lager uitpakt dan gedacht, dus is het des te belangrijker dat de noodrem een bredere bekendheid krijgt. Kan de staatssecretaris per jaar aangeven wat de grens is van 15.000 plus het ingroeipad in aantallen auto's en hoeveel de bijtelling dan omhoog gaat? Op welke wijze is dit voor mensen die een auto gaan kopen kenbaar? Want mijn voorspelling is dat we volgend jaar over de grens gaan, dus we kunnen niet nog jaren wachten met het informeren van belastingplichtigen.

Woningbouwcorporaties

Dank voor de vergelijking, dit is namelijk een mooi begin, want het wordt al duidelijk dat een woningbouwcorporatie die een woning voor € 600 per maand verhuurt, veel meer belasting betaalt dan een particuliere verhuurder die deze woning voor veel meer geld kan verhuren. Toch knaagt er nog iets aan deze berekening, want de staatssecretaris kijkt naar de vergelijkbaarheid van de belastingplichtige. Maar het gaat mij om de vergelijkbare woningen. Want voor een huurder maakt het niet zoveel

uit wie de verhuurder is, maar dat hij een woning kan vinden en tegen welke prijs. Ik ben dus op zoek naar een vergelijking tussen vergelijkbare woningen, waarbij de verhuurders niet vergelijkbaar hoeven te zijn. Dan is het niet logisch om te veronderstellen dat een particuliere verhuurder meer dan 51 woningen, dat is meer dan € 7,8 mln in box 3, heeft. Dus kan de staatssecretaris de vergelijking geven waarbij de verhuurder met zijn partner 5 woningen bezit en verhuurt? Daarbij mag rekening gehouden worden dat er in box 3 een afslag zit bij lagere huur. Daarnaast vraag ik de staatssecretaris in welke gevallen buitenlandse beleggers box-3-heffing moeten betalen. Voor de particuliere verhuurder met een BV lijkt het ook niet erg logisch te veronderstellen dat deze in het hoge vpb-tarief valt. De verhuurderheffing is in de berekening van de staatssecretaris gelijk bij een woning van € 153.000 en bij een woning van € 300.000, maar deze heffing is gecapt op € 270.000. Kan de staatssecretaris dit nader toelichten of aanpassen?

Schuif energiebelasting derde schijf ODE:

Een schijf van 177% in de derde schijf is echt heel erg fors. Dit gaat ertoe leiden dat ondernemers in de glastuinbouw die van gas naar elektriciteit waren overgestapt, niets anders kunnen doen dan weer teruggaan naar gas. De fiscale stimulering werkt voor een kleinere groep dus precies de andere kant op. Bovendien heeft een dermate grote schuif grote gevolgen voor ziekenhuizen en scholen. Is deze schuif wel haalbaar, zo vraag ik de staatssecretaris.

Afval

In het wetgevingsoverleg heeft de staatssecretaris aangegeven met de afvalbranche om tafel te gaan en hun alternatief serieus te bekijken. Kan de staatssecretaris aangeven wat er uit dit gesprek is gekomen?

Gehandicaptenbusjes

Vorig jaar is de BPM-teruggave voor taxi's geschrapt en daarmee ook voor gehandicaptenbusjes. Dit lijkt toch echt nog wel wat te snel te gaan. Elektrische bussen zijn beperkt beschikbaar, maar de actieradius is voor een bus buiten de grote steden nog te beperkt. Kan de staatssecretaris aangeven of het mogelijk is om bedrijven in het gehandicaptenvervoer die het komende jaar echt een nieuwe bus moeten aanschaffen te ondersteunen?

Btw elektronische publicaties:

De btw op elektronische abonnementen gaat omlaag. Dat is goed nieuws. Alleen weten we dat btw-verhogingen altijd onmiddellijk worden doorberekend in de prijs, maar dat btw-verlagingen niet of nauwelijks doorberekend worden, denk maar aan de stijgende prijzen van pretparken en bioscopen. Daarom had ik een lijst gevraagd met de tien meest voorkomende elektronische abonnementen en de prijs daarvan vandaag en herpublicatie van die lijst in maart, dit kan ook met een rapportage door de autoriteit Consument en Markt. Kan de staatssecretaris dat toezeggen? En heeft hij contact gehad met de uitgevers van elektronische (school)boeken? Ook daarvan zou ik graag een lijst willen zien. Zo niet, dan weten wij wel wat er gebeurt. Dus graag zo spoedig mogelijk deze lijst! Want als de prijzen ondanks de forse btw-verlaging niet dalen, dan moeten we de btw-korting terugdraaien.

Wel was het antwoord op meerjarige abonnementen heel duidelijk. Die mensen krijgen een lagere factuur volgend jaar wanneer de btw omlaag gegaan is. Dat is goed nieuws. Daar zullen deze kranten dus goed op moeten letten.

Documentatieverplichting

Blij met de toezegging van de staatssecretaris dat een belastingplichtige zonder buitenlandse verhoudingen, met hooguit buitenlandse leveranciers, nooit met de documentatieverplichting te maken krijgt, tenzij hij wist van een in de prijs doorberekende hybride mismatch. Ik kan me niet voorstellen dat dat laatste voorkomt bij echte ondernemers. Dit soort constructies passen meer bij brievenbusmaatschappijen. Ik vertrouw erop dat de praktijk de Belastingdienst aan deze toezegging van de staatssecretaris houdt, want alleen als de groep specifiek genoeg is, is zo'n vergaande verplichting voor belastingplichtigen houdbaar. Datgene wat er niet is, kun je als belastingplichtige ook niet aantonen.